

VALLS A LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XVIII SEGONS EL REIAL CADASTRE. Ricard Ibarra i Ollé. Institut d'Estudis Vallencs, 1991. Valls.

per Jordi Andreu Sugranyes

El llibre de Ricard Ibarra s'afegeix a la ja llarga relació d'obres sobre el segle XVIII que han convertit aquesta època, decisiva per a entendre les bases de la Catalunya contemporània, en una de les més ben estudiades i millor conegudes de la nostra història. El treball de Ricard Ibarra —originàriament tesi de llicenciatura— analitza el cadastre vallenc de 1790 i intenta, a partir d'aquest font, donar a conèixer algunes de les característiques econòmiques i urbanístiques de Valls a finals del segle XVIII.

En la primera de les dues parts que integren el llibre, s'analitza el desenvolupament urbanístic de la vila i es fa un estudi de la riquesa dels immobles urbans a partir de la taxa impositiva cadastral. L'autor divideix la vila en diversos sectors seguint un criteri històric-cronològic de desenvolupament de la vila: els nuclis del Castell i la Pobra de Santa Anna que havien donat origen a la població, la zona del Carrer de la Vilanova, actualment Carrer de la Cort, situada entre els dos nuclis abans esmen-

tats, el sud de la vila, que seria la darrera zona d'expansió urbana fins arribar al segle XVIII i, finalment, els ravals i carrers situats fora de l'antic nucli emmurallat, resultat directe del creixement demogràfic i urbanístic del set-cents.

Ricard Ibarra constata l'expansió urbanística de la vila més enllà de les antigues muralles, el sorgiment d'un nou carrer fora del tomb de ravals, la Costa del Portal Nou, a l'oest de la vila, i l'increment del nombre de cases a l'interior de l'antic nucli emmurallat en relació al cadastre de 1748 estudiat per Francesc Oliver, signe inequívoc que el creixement de la població va originar una densificació dels habitatges.

La segona part del llibre, s'ocupa de l'economia de la vila i del seu terme. S'hi constata que l'agricultura seguia essent, a finals del segle XVIII, la base econòmica de la població i el motor del seu creixement. L'aspecte més notable de l'estructura agrària local, com a la resta del Camp de Tarragona, és l'especialització vitícola —la vinya ocupa el 35,581% del terme—

gràcies a l'increment de la demanda de vi i d'aiguardent. De la resta de conreus, la sembradura de secà ocupava el 13,458% del terme, el regadiu, força important, el 9,284% les oliveres el 4,512% i els arbres fruiters el 3,869. La resta de conreus —garrofers, avellaners, hort i noguers— no arribaven a l'1% del terme. En conjunt, les terres conreades ocupaven el 68,5% del terme municipal, la resta es repartia entre garrigues, erms, boscos —només l'1,397%— i roquers.

L'aportació més original i interessant de l'obra de Ricard Ibarra és l'estudi de la distribució dels conreus a les diverses partides de terra del terme municipal. Original perquè els treballs realitzats a partir del cadastre no acostumen a considerar aquest punt; interessant perquè les diferències que s'observen en la localització i la proporció de determinats conreus permet aprofundir en l'anàlisi de l'evolució de l'agricultura. Amb tot, trobem a faltar un quadre comparatiu del percentatge de conreus de cadas-

cuna de les partides de terra i l'estudi de la relació entre conreus i factors geogràfics com relleu, composició del sòl o la distància fins a la població.

La ramaderia, poc important, la indústria i el comerç, aspectes sobre els quals el cadastre ofereix ben poca informació, completen l'estudi d'aquesta font documental. L'estructura professional val·lenca està formada per pagesos, el 13,96% dels oficis registrats al cadastre, jornales —35,49%—, artesans tèxtils, entre els quals destaquen perxers, teixidors i sastres, artesans del metall i la construcció, artesans de la pell i corders. Quant als establiments "industrials", en realitat premsa d'oli, forns de pa, destil·leries d'aiguardent i molins fariners, és a dir, els enginyers utilitzats per a la transformació i condicionament primari de productes agrícoles, destaca l'important nombre d'olles o destil·leries d'aiguardent, que feien d'aquesta activitat la més important i la principal base econòmica, juntament amb el conreu de la vinya, de la vila.